

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ul. 6/1. Vse pošiljke je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštne. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Stanovsko političko glasilo UJU. - Poverjeništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 60 Din, za inozem. 80 Din. Posamezna šte. 1.50 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana“ ima s članarino že plačano naročnino za list. Za oglaševanje in reklamne novice vseh vrst je plačati po Din 2.50 od petih vrst. Inzeratni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Prvi odmevi.

(Odlomek pisma slov. učitelja iz starih provinc Italije.)

Da čujete glas učitelja, ki se je pod bičem proklete tendence najnemoralnejšega sistema moral odpovedati vsemu, kar tvori resničnega učitelja — poslanca vzvišenih smotrov:

»Nisem še okrevaj od udarca — piše tovariš — ki me je zadel tako hudo. Prepričan pa sem tudi, da se ne izlečim, dokler se ne rešim tega ozračja. Zakaj so nas pravzaprav poslali semkaj? Se primernejše in umestnejše bi bilo vprašanje nas samih: Po kaj smo mi prišli semkaj? Govorim na splošno, ker mislim, oziroma sem gotov, da je položaj vseh slovenskih tovarišev (ic) enak mojemu. Morda pa so naši oblastniki spoznali svojo zmoto in so nas hoteli narečiti sebi enakovrednim. Prevare!

Tudi tukaj so se nas prestrašili — vsaj z mano je tako — in pravijo, da nimam prave skušnje iz italijanske. Nadzornik je po moji ravnateljici zahteval od mene pisмено izjavo, da res nimam predpisane skušnje. Dal sem mu jo, naka jo je predložil šolskemu skrbniku.

Tu nismo več kruhoborci, pač pa navadni berači. Od katerih se zahteva pasjo vdanost napram gospodarju, ki jim deli suhe skorje kruha in brce po vrhu. Sicer se tukaj ne pozna toliko razlike v narodnosti, ker tukajšnji prebivalci resnično ne vedo, da obstojajo Slovenci. Nazivajo nas na splošno s »Tedeschi«. Sicer imajo sami s seboj dovolj opravka. Zadnja konferenca pri ravnateljici se je končala z velikim krikom in prepričkom. Veliko nas je na tukajšnji šoli. Večino imajo ženske. Povsod pa ista glupost. Hlapčevstvo z ene in režimski pritisk z druge strani. Potem, ko sem svojim tukajšnjim tovarišem obrazložil svoj položaj, so mi svetovali razne poklonitve pri podelitvi in pri različnih tajnikih in svrhu sanacije mojega položaja (!). Čudili so se mi, ker nisem poslušal njih »pametnih« svetov. Oni namreč ne morejo razumeti, da bi mogla biti še katerakoli druga vera do bra razen fašistične. Ne vem, če imaš kakšno poročilo od drugih stanovskih pregančev, a gotov sem, da ni med nami razlike. Povsod isti položaj, isto trpljenje kot moje. Nakazali mi niso ne plače, ne odškodnine za premeštev. Duševno raztrgan, lačen in kmalu tudi na zunaj raztrgan — pa naj živim. Bojim se misliti: na ženo in troje otrok, ki žive, kot Ti znano doma.

Škoda vsakega dneva, ki ga tu brezplodno prebijem. Brezplodno, ker kako naj v takem položaju učim! Sicer pa, če bi bili dani vsi predpogoji, o kakem pouku, še manj o vzgoji ne more biti tu govora. Karakteriziram našo šolo, ki je v trgu s čez 10.000 prebivalci, le z eno besedo: razsulo.

Kako umestno je tovarišev vprašanje: Čemu smo prišli semkaj? In tako vprašujejo vsi utopljeni, vsi slovenski učitelji, pregnanci, tako trpe vsi. Kaj res sta razum in srce oglušela, da gremo tako brezbržno mimo te postaje?

Nova disciplinska uredba za učiteljstvo.

Uvažujoč pritožbe učiteljstva je minist. g. Perić razveljavil uredbo o učiteljskih disciplinskih sodiščih z dne 15. aprila 1927, in sicer začasno, dokler se ne izvrši »definitivna, podrobna in korenita sprememba te uredbe«.

Upravičeno smo torej lahko pričakovali, da bo revidirana uredba, ki jo je izdal prosvetni minister g. Kumanudi z dnem 3. oktobra, ugodila vsem našim utemeljenim zahtevam. Kdor pa je uredbo tudi le količič kritično čital, si je moral biti takoj na jasem, da ne more biti z njo predmetno vprašanje definitivno rešeno. Revizija je tako v stvarnem kot pravnotehničnem oziru polovičarska.

Naše zahteve po modernem disciplinskem postopku so le delno upošteevane in uredba je v važnih točkah nejasno stilizirana, kakor običajno vse uredbe iz naše centralne, tako da se brez avtoritativnega komentarja ne bo mogla v celoti jasno izvajati. Vse dosedanje izkušnje še niso naše centralne uprave v tem pogledu izmodrile in izučile, da bi vsaj k formalno-tehničnemu delu pritegnila izkušene upravne strokovnjake in dobre juriste. Dvomimo, da bi se Glavnemu Prosvetnemu Svetu pri sedanjih njegovih sestavi v takih zadevah lahko pustila zadnja beseda.

Nas zanima kajpak v prvi vrsti vsebinska stran naredb. Dotakniti se hočemo in najvažnejših členov.

Čl. 5. Pozdravljati moramo brez pridržka (glej čl. 5.), da bo v bodoče predsedoval oblastnemu kot prvostopnemu sodišču neodvisen sodnik. To je ena izmed prvih in samoposredno umernih zahtev modernega disciplinskega postopka in prav bi bilo, da se to načelo uveljavi tudi pri vrhovnem disciplinskem sodišču, kateremu bo zanjepredsedoval predsednik Glavnega Prosvetnega sveta in ne več uradnik ministrstva prosvete.

Izključeno pa je, da bi se mogli sprijazniti z načinom kako se je rešilo vprašanje zastopstva učiteljstva v disciplinskih sodiščih. V tem pogledu ni prinesla revizija glede oblastnih disciplinskih sodišč nobene druge spremembe, kot da je s posebno določbo v čl. 5. vzela učiteljcem pasivno volilno pravico v oblastno in vrhovno disciplinsko sodišče. To mora izzvati najgloblje ogorčenje vsega demokratično in stanovsko čutečega učiteljstva.

Kakor smo informirani, je prosvetna oblast v Ljubljani predlagala za učiteljce tudi pasivno volilno pravico tako, da bi bila za učiteljce sodnik učiteljica.

Čl. 6. Zastopnike učiteljstva v vrhovno disciplinsko sodišče zanjepredsedoval ne bo volila več beograjska učiteljska skupščina, ampak učiteljstvo cele države.

Čl. 5. in 6. Ves način volitev naših stanovskih drugov v disciplinska sodišča je stvarno zgrešen in formalno skrajno neroden, določbe v tem pogledu pa nejasne. — Učiteljstvo vsakega sreza voli po dva stanovska člana, ki pa morata bivati na sedežu

oblasti. Iz celotnega čl. 5. bi se dalo sklepati — na tem stališču stoji tudi naša prosvetna oblast — da morata biti izvoljena tolikokrat po dva kandidata, kolikor je srezov v oblasti — v ljubljanski oblasti torej 22, v mariborski 24 kandidatov. Tako tolačenje predpostavlja neko avtoriteto, ki učiteljstvu priporoča, kako naj voli, ker bi inace gotovo ne bilo izvoljeno tako število kandidatov. Posamezen volilec torej ne more svobodno voliti onega tovariša, ki mu najbolj zaupa. Pri takem številu kandidatov je tudi nemogoče, da bi bile izvoljene samo take osebnosti, ki imajo polno kvalifikacijo za odgovorno nalogo. Zaman se vprašujemo, čemu je treba tako velikega aparata. Izmed »izvoljenih« stanovskih članov imenuje minister polovico za sodnike. V stvari pomeni to, da ima učiteljstvo samo pravico predlaganja, kajti, kjer se voli, tam ni več imenovanja. Zaman iščemo notranji smisel te omejitve naših pravic.

Po čl. 5. volijo zanjepredsedniki meščanskih šol sami iz svojih vrst svoje zastopnike v disciplinsko sodišče, kar je pravilno, kakih posebnih določb zanje pa glede volitev v oblastno disciplinsko sodišče in njegove sestave ni.

Vse vprašanje volitev in zastopstva v disciplinskih sodiščih bi se dalo kaj enostavno rešiti po načinu, na pr. kakor smo svojčas volili svoje zastopnike v višji šolski svet. Popolnoma bi zadostovalo, ako bi volili vsi učitelji (ice) v oblasti 2 zastopnika in 2 namestnika in bi bila izvoljena ona, ki sta prejela največ glasov. Primerno bi bilo, da tudi veroučitelji — zaradi svojega posebnega položaja in podreditve cerkveni oblasti — volijo svojega zastopnika. Potrebno je pa tudi določilo, da se žreba, če že ostane žreb, iz vrst dotične skupine.

Čl. 6. Enako neredno so tudi volitve naših stanovskih članov v vrhovno disciplinsko sodišče. Vsak učitelj voli po 2 redna člana in 2 namestnika, ki morajo bivati v Beogradu ali Zemunu. Izvoljenih mora biti 20 kandidatov, od katerih jih minister prosvete polovico potrdi. Prva dva z največjim številom glasov sta stalna člana, ostali so namestniki. Mnenja smo, da bi se tudi tu dala zadeva enostavneje urediti.

Čl. 13. določa enako kakor prejšnji čl. 14., da preiskujejo »disciplinsko kazniva dejanja v zadevah šolskega značaja prosvetni organi, v vseh drugih zadevah pa upravni organi. Člen je tolačiči po vsej priliki tako, da vrši preiskavo v prvem slučaju sreski ali oblastni šolski nadzornik, v drugem pa sreski poglavar ali kak drug politični uradnik. Ne uvidevamo, zakaj ne bi preiskave vodili v vsakem slučaju prosvetni organi, kakor je bilo doslej običajno. Nimamo radi nepotrebnega posla s političnimi uradniki.

Čl. 2. in 14. Kazni za disciplinske prestopke (glej čl. 2. in 14.) nalaga starejšina. Kazni so sledeče: 1. usten opomin, 2. pisni opomin, 3. denarna kazen največ do 10% mesečne osnovne in položajne plače.

ZVONČEK

1. in 2. številka sta izšli!

Tovariši-ce! Opozorite starše in otroke, da javijo upravi naročbo!

Denarno kazen v obliki odtglajev od plače v splošnem odklanjamo kot neprimeren z ozirom na namen kazni, zlasti pa se nam upira misel, da bi tako kazen nalagal starejšina.

Pogrešamo določbo, ki bi disciplinancu zajamčila pravico pritožbe zoper kazni za disciplinske prestopke. Smiselno bi se dala ta pravica pač izvajati iz zadevnih členov uradniškega zakona, ki veljajo za disciplinske prestopke, vendar je potrebno, da se ta pravica, kakor v slučaju kazni, ki jih izreče disciplinsko sodišče radi disciplinskih pregreškov, izrečno ugotovi v naredbi.

Kazenska premeštev, ki je prej — pač le pomotoma — bila navedena med kaznimi za disciplinske prestopke — je sedaj navedena kot tretja med kaznimi za disciplinske pregreške, ki jih vodijo disciplinska sodišča. Premestitev se lahko izvrši s pravico do povračila selitvenih stroškov ali brez nje. S to kaznijo se smejo kaznovati tudi učitelji (ice), ki imajo zaporedoma dve slabi oceni iz letnega službovanja.

Ustavitev napredovanja v višjo stopnjo plače je samoposredno že težka kazen, zato naj bi bila navedena kot posebna kazen in naj bi odpadla kot posledica prvih dveh vseh kazni, izrečenih po disciplinskih sodiščih, t. j. ukor in zmanjšba plače. Glede zmanjšbe plače smo že povedali svoje mnenje.

Čl. 18. Znatno so omiljene (čl. 18.) posledice obsodbe po kazenskem zakonu pred rednim sodiščem. Odpusta iz državne službe ta člen sploh ne predvideva.

Iz navedenega je dovolj jasno, da je naša pot do popolnega modernega disciplinskega postopka tudi po reviziji prvotne uredbe o učiteljskih disciplinskih sodiščih še dokaj dolga in naša borba še ni končana. Zlasti ne moremo molčati k zastopavljenju naših tovarišic, ki se jim jemlje z že omejeno famozno določbo možnost, da bi bile izvoljene v disciplinska sodišča. Kakor v zasmeh vsem demokratičnim načelom. Pravijo, da se utemeljuje ta določba z dejstvom, da sodna praksa nikjer ne pozna ženskih sodnikov. Toda, ali ni to tesnorsko stališče! Kateri zakon brani ministru, da se ne bi postavil na modernejši, demokratičnejši, pravičnejši stališče! Naj bo ta udarec našim tovarišicam resen memento, da ne stojijo ob strani ampak tudi same nastopajo za svoje pravice in nas in organizacijo podprejo v borbi za naše skupne cilje in zahteve.

LISTEK.

Stoletnica rojstva Andreja Praprotnika.

To bil je mož! (Shakespeare.)

Ko se ob stoletnici njegovega rojstva spominjamo moža, ki je položil poleg Ant. Martina Slomška najmočnejše temelje slo-

venskemu šolstvu, ki je bil organizator slovenskega učiteljstva, kateremu je ustanovil tudi stanovski list »Učiteljski Tovariš«, in ki se je proslavil kot pisatelj in pesnik ter izdal prve mladinske knjige, moramo priznati, da tu ni zadosti prostora, da bi se moglo opisati vse njegovo delovanje in velike zasluge na šolskem in prosvetnem polju; zato se je treba omejiti na najvažnejše podatke iz njegovega življenja in delovanja.

Andrej Praprotnik je bil rojen 9. novembra leta 1827. kot sin kmetskih staršev v Podbrezju na Gorenjskem. Tamošnji duhovnik in pozneje ameriški misijonar Frančišek Pirc, je spoznal v njem nadarjenega dečka, ki ga je določil za učiteljski stan in mu je bil tudi prvi učitelj. Kmalu pa se je preselil mladi Praprotnik v Šent Jurij pri Kranju, kjer je hodil v šolo k svojemu stricu. Leta 1838. je začel obiskovati šolo v Kranju, od leta 1841.—45. pa v Ljubljani. — Učiteljski izpit je položil 1. 1848.

Prvo službeno mesto mu je bila domača fara, učiteljeval pa je tudi v Kamni gorici, Škofji Loki, Dobrovi pri Ljubljani in je končno dobil službeno mesto na I. mestni deški ljudski šoli v Ljubljani, kamor se je preselil leta 1858. Na tej šoli je postal leta 1870. voditelj in ostal na tem mestu do upokojitve.

Kakor čebelica marljiv, se Praprotnik ni omejeval le na učiteljsko službo, nego posegel je aktivno v skoraj vsa tedanja slovenska društva. Bil je odbornik »Narodne šole«, dolgo let predsednik »Slovenskega učiteljskega društva«, tajnik ljubljanske »Čitalnice«, pet let je bil tudi tajnik »Slo-

venske Matic«, a odbornik je ostal tu do svoje smrti. Postal je tudi član deželne šolskega sveta, v katerem je ostal polnih 25 let in pa član izpraševalne komisije za obče ljudske in meščanske šole. Poleg vsega tega dela pa je vedno našel zadosti časa, da se je uveljavljal kot pesnik, pedagoški in mladinski pisatelj in urednik.

Kot pisatelj se je začel javno uveljavljati leta 1848. v »Vedežu«, ki ga je istega leta ustanovil jezikoslovec Iv. Navratil. Njegovi prvi spisi v »Vedežu« so bile kratke povesti in basni, kot: »Čuden strah«, »Mlada in stara veverica«, »Lagati nek«, »Brat in sestra« itd.

Pozneje je pisal tudi v »Slovenijo«, »Drobtinice«, »Slovensko Bčelo«, »Šolskega prijatelja«, »Glasnik slovenskega slovstva« in v »Novice«. Vseh njegovih spisov v navedenih časopisih je nemogoče navesti, ker je njihovo število preveliko.

Kot prvi mladinski pisatelj je začel izdajati knjižnico »Darek pridni mladosti«, podelil Andrej Praprotnik. Prvi zvezek je izšel leta 1861., drugi leta 1863., a tretji leta 1864. O tej knjižnici pišejo takratne »Novice« sledeče: Zagotovljena nam je zdaj, kakor vidimo knjižnica za našo mladost ali kakor Nemeč pravi »Jugendbibliothek«, kakršne dozdaj nismo imeli... Nadalje je zbral in izdal »Svete pesmi za šolsko mladost« leta 1864. in pa molitvenik »Marija naša pomočnica« leta 1866. V letih 1866. do 1868. je izdal tudi koledar »Palček«, ki je vseboval poleg koledarskega dela tudi precej poučnega in kratkočasnega čtiva.

Največjo zaslugo za šolstvo in izobrazbo slovenskega naroda pa si je pridobil Praprotnik z izdajanjem slovenskih šolskih in poučnih knjig. Že leta 1852. je izdal »Spisje za slovensko mladino«, ki je kmalu postalo eno izmed najbolj priljubljenih slovenskih knjig takratne dobe in je tudi doživelo več izdaj. Sestavil je »Slovenski abecednik za prvi razred ljudskih šol« leta 1868. in »Slovensko-nemški abecednik« leta 1869. Sestavil je tudi »Stenske table«, a istega leta kot »Slovensko-nemški abecednik« je izšla njegova »Slovenska slovnica za pervence«. Leta 1858. je izdal »Koledar slovenski«. Leta 1876. je založil »Slovenska Matica« njegovo knjigo »Dr. Lovro Toman«, a Mohorjeva družba je založila njegov »Slovenski spisovnik«. Še nadaljnje njegove knjige so »Abecednik za slovenske ljudske šole«, »Prvo nemško berilo za slovenske ljudske šole«, »Prvo in drugo berilo za slovenske ljudske šole« in »Učiteljski koledar za leto 1871.« itd.

Ob 25-letnici njegovega službovanja mu je poklonil narodni učiteljski pešmice, ki je izšla v »Učiteljskem Tovarišu« 1. marca leta 1883. in ki v njej pravi:

Ko tvojih strun poslušal petje milo, Sloven se njega nežnosti je čudil Navdušen si mladini v prid se trudil In tvoje delo sad je lep rodilo.

Da je bil sad njegovega truda res lep, je razvidno iz velikega števila knjig, ki jih je spisal, a ne smemo pozabiti pri tem nešteti člankov, ki jih je pisal v vse tedanje slovenske liste.

Splošne vesti.

PRED PRELOMOM Z UČITELJSKO TISKARNO.

Članstvu smo že javili, da so zastopniki okrajnih učiteljskih društev na seji širjega sosveta dne 2. oktobra t. l. dali poverjeništvu nalog, da prekine z Učiteljsko tiskarno vse stike, ako bo njen upravni svet še nadalje briskiral organizacijo s tem, da bo čez 31. oktober t. l. odlagal sprejem njenih članov v zadrugo, ki se naziva učiteljska.

Ta poslednji poizkus kolaboracije z upravnim svetom je izvršilo poverjeništvu na podlagi sklepa delegacije na letošnji pokrajinski skupščini v Kranju, ki mu je dala tozadevno polno moč, z ozirom na izigran dogovor napram zastopstvu poverjeništvu na obnem zboru.

Upravni svet Učiteljske tiskarne je dal z ozirom na sklep predstavnikov okrajnih učiteljskih društev sledeči odgovor:

Ljubljana, dne 31. 10. 1927.

Poverjeništvu UJU

Ljubljani.

Na svoji seji dne 29. X. t. l. je upravni odbor U. T. po dolgotrajni in izčrpnih debatih, ki so se je udeležili vsi člani upravnega sveta in nadzorstva, **soglasno zaključil**, da se sklepanje o sprejemu novo priglasenih zadržnikov **odgodi** na eno prihodnjih sej.

Vse pristopne izjave pregledata dva upravna svetnika.

To Vam sporočamo na znanje in uvaževanje.

Z odličnim spoštovanjem

Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Poverjeništvu bo z vso odločnostjo reagiral na omalovaževanje, ki se je izvršilo napram sklepu predstavnikov ogromne večine slovenskega učiteljstva, napram zastopnikom, ki so jih okrajna učiteljska društva poslala na sejo širjega sosveta.

S tem dnem ima poverjeništvu napram podjetju, ki se naziva učiteljsko, a ne sprejema članov v smislu izražene želje učiteljstva, popolnoma proste roke in bo dalo tozadevno članstvu glede svojih ukrepov natančne dispozicije v prihodnji številki.

— **Zadržniki Učiteljske tiskarne, člani UJU** naj ne ukrenejo ničesar brez navodil poverjeništvu, ker je treba da postopajo enotno s poverjeništvom, ki je tudi za družnik.

— **Razpis upraviteljskih mest v Beogradu.** V Beogradu kakor tudi v vsej Srbiji se upraviteljska mesta do sedaj niso razpisovala; nego je bil vedno izmed učiteljskega na šoli eden imenovan za upravitelja. Da so se radi tega ob padcu raznih vlad menjali tudi šolski upravitelji, je jasno. Dne 10. oktobra pa so bila razpisana upraviteljska mesta v Beogradu. Da je do tega prišlo je velika zasluga izvršnega odbora UJU, ki je tudi v zadnji deputaciji pri ministru prosvete naprosil ministra, da se uvede tudi v Srbiji razpis upraviteljskih mest. Prvi uspeh je tu! Najprej Beograd, nato bodo razpisana upraviteljska mesta v manjših mestih, a pozneje pride na vrsto tudi dežela. »Narodna Prosveta« apelira na komisijo, ki stavlja predloge za imenovanje šolskih upraviteljev, naj bo strogo objektivna in predlaga le res sposobne ljudi za šolske upravitelje. Poročila nekaterih naših listov, da bodo upraviteljska mesta pri nas nanovo razpisana, so napačna.

— **Protestno resolucijo UJU poverjeništvu Ljubljana** prinaša v celoti »Narodna Prosveta« št. 78. z dne 16. oktobra 1927. Ta resolucija je bila priobčena v 12. številki »Učit. Tov.« z dne 4. oktobra 1927.

— **Škodljivci učiteljskega stanu.** Predvsem moramo ugotoviti, da učiteljstvo ne voli v učiteljsko disciplinsko sodišče svojih zagovornikov, temveč učitelje — strokovne druge — sodnike. Lepo bi izgledalo, ako bi se ti sodniki pri razsodbi ozirali na to, kdo je naprednjak in kdo ni (!) naprednjak in bi na podlagi tega sodili. Kako pravična sodba bi bila, če bi učiteljstvo postavilo in izvolilo take sodnike, si lahko mislimo. Ti sodniki-učitelji bi ne sodili dejanja, temveč politično prepričanje obtoženega. Lepe raz-

mere bi zavladale na podlagi tega in disciplinska sodišča bi postala pravcata srednjeveška inkvizicijska sodišča, če bi prišla v roke te vrste »naprednjakom«, ki ne bi sodelili po treznem, poštenem prepričanju, ampak po političnem prepričanju. Zato pride za stan v prvi vrsti v poštev pri tem vprašanju, da izvolimo zastopnike, ki bodo pošteno po svoji vesti delali in se v prilog učiteljskega stanu interesirali za disciplinske zadeve. Saj posel ni lahak in zahteva mnogo truda in mnogo časa ter požrtvovalnosti in odgovornosti za prizadete. Naj bo bivši član Slomškove zveze (pa danes poznamo le enakovredne člane UJU), naj bo katehet, nihče ne spada na tako mesto, ki bi se pri razsodbi oziral na politično prepričanje obtoženega, najmanj pa spadajo na taka mesta oni, ki že pri volitvah v disciplinsko sodišče povdarjajo, da pride politično prepričanje prvo v poštev pri presoji svojih sotovarišev. Naši kandidati so taki, da bodo sodili po svoji vesti in odgovornosti učiteljskemu stanu, ne pa po — politični pripadnosti.

— **Začasni učni načrt** za I., II., III. in IV. razred osnovnih šol za celo kraljevino je izšel v »Uradnem listu« št. 110. od 31. oktobra 1927. Učni načrt velja od začetka (!) tekočega šolskega leta. V krajinah, kjer je šola večrazredna, ostanejo za višje razrede v veljavi dosedanja učni načrti.

— **Zborovanje šolskih upraviteljev ljubljanske oblasti.** Za 31. oktober je sklicalo pov. v Ljubljani sestanek šolskih upraviteljev, ki se ga je udeležilo do 70 upraviteljev in upravitelj iz ljubljanske oblasti. Poverjenik Andrej Skulj je ob 10. dopoldne otvoril sestanek in povdaril posebno težnjo, ki jih imajo upravitelji z ozirom na šolske upravne posle. Pozdravil je člane oblastnega šolskega odbora, blagajnika istega g. ravnatelja Doklerja, tajnika oblastnega šolskega odbora tov. Slapšaka in članico istega go. Kleinmajer-Sadarskevo. Kot prva točka se je obravnavalo vprašanje odnošajev šolskih upraviteljev do krajevnih šolskih odborov. Temeljito so zborovalci na podlagi predlogov tov. Struklja obdelali uredbo o oblastnih in krajevnih šolskih odborih in zavzeli za učiteljstvo koristno stališče. Blagajnik obl. šol. odb. g. ravnatelj Dokler je podal izčrpen navodilo za sestavo proračunov krajevnih šolskih odborov. Ostro so navzoči kritizirali odlok oblastnega šolskega odbora glede štednje krajevnih šolskih odborov, ker je kvarjen in krajni šolski odbori že itak štedijo na škodo šolstvu. Tajnik oblastnega šolskega odbora tov. Slapšak je pojasnil stališče obl. šol. odbora glede dopolnilnih določil k uredbi, n. pr. glede zamud itd. Drugo vprašanje so tvorili odnošaji šolskih upraviteljev do šolskih oblasti. Tretje vprašanje so tvorili odnošaji osnovne šole do meščanske in srednje. Četrto vprašanje so tvorila poglavja enotnega poslovanja šolskih upraviteljev in kot zadnje, odnošaji med učitelji in upravitelji. Za izvedbo vseh oblik vprašanj, ki naj bi jih organizacija izpeljala v prilog šolskih upraviteljev in v prilog šolsko upravnih zadev, je bil izvoljen v pomoč poverjeništvu permanenten odsek, ki bo imel v ta namen redne tedenske seje pri poverjeništvu ter bo pomagal izdelovati vloge in dajati nasvete poverjeništvu. V odsek so bili izvoljeni tov.: Štrukelj, Gostič, Polak, Dimnik, Slapšak, Grašič, Kleinmajerjeva, Lampret, Stupica, Grad, Kosin in Arrigler. Ta odsek bo rešil vse predloge, obravnavane na tem sestanku in tudi vsa vprašanja, v katerih se bodo tov. upravitelji obračali na poverjeništvu. Podrobneje poročilo po možnosti še objavimo v listu.

— **Sestanek nadzornikov zaradi nemških razredov.** Poverjeništvu je sklicalo sestanek prizadetih tov. nadzornikov v zadevi nemških razredov. Sestanka so se udeležili tov. nadzorniki Betriani, Pirnat in Vizjak. Po stvarni razpravi in vsestranskem razmotrivanju tega vprašanja so zavzeli enotno stališče, ki ga bo tudi poverjeništvu UJU podpiralo s svoje strani.

— **Deputacija UJU pri prosvetni upravi v Mariboru.** Pretečene dni so se zastopniki poverjeništvu UJU zglasili pri prosvetni

upravi v Mariboru, kjer so intervenirali v tekočih zadevah, v katerih se je obrnilo članstvo do poverjeništvu.

— **Sestanek učiteljev kmetijsko-nadljevvalnih šol v Mariboru** se je vršil 30. oktobra t. l. na vinarški šoli. Sestanka se je udeležilo učiteljstvo UJU, ki deluje v tem pravcu in tudi odposlanec poverjeništvu UJU. Podrobneje poročilo sledi v prihodnji številki.

— **Zastopniki pov. UJU** so se zglasili v sredo 2. novembra t. l. pri prosvetnem šefu v Ljubljani, kjer so razpravljali o aktualnih stanovskih in šolskih zadevah. Podrobneje poročilo sledi v prihodnji številki.

— **Prva disciplinarna razsodba pred učiteljskim disciplinskim sodiščem v Ljubljani** je bila izrečena javno pretečeni teden. V Ljubljani posluje disciplinsko sodišče sedaj zelo redno in hitro. Rešuje predvsem še stare zadeve.

— **Iz razgovora dveh generalov.** Zakaj naš list tako pada? Sedaj ga pa vračajo! Od 1200 smo padli že skoro na 500. In večina ni naših. Vmes so pa tudi drugi. Stopila sta za vrata — pa stene imajo ušesa...

— **Kontraktualnemu učiteljstvu** javljamo, da se je v poverjeništvu osnoval odbor, ki si bo prizadeval spraviti v tek najbolj pereče zadeve kontraktualcev. Kar se je ukrenilo doslej, je izhajalo večinoma iz iniciative poedincev. Ugotoviti pa moramo, da se prizadeti niso sami dovolj zanimali za stvari, ki so vsem skupne in vsem enako težke. Zato naj se poedinci tega zavedajo in si vsak po svoji moči prizadeva, da se uredi položaj. Zeleti bi bilo, da se na ustanovljeni odbor, prizadeti obračajo z nasveti, iniciativami, informacijami o svojem položaju in sličnem. Naslov: Poverjeništvu UJU (odbor za kontraktualce).

— **Sreski šolski nadzorniki dobe služitelje.** Nedavno je mariborski veliki župan razpisal mesta 7 služiteljev za sreske nadzornike, kakor so predvidena v finančnem zakonu. Ti služitelji bodo stali državo letno 67.340 Din. Naši nadzorniki jih pa ne potrebujejo, ker jih ne bodo mogli tako zaposliti, da bi njihovo delo odgovarjalo čez tudi skromnemu zašluku. Za potne in druge pavšale 11 nadzornikov pa je bil določen kredit 25.000 Din. Ta kredit je bil pa že po treh mesecih izčrpan in seveda vsa — tudi nujna in važna — službena potovanja ustavljena. Ali ne bi bilo bolj potrebno in koristno, ako bi se kredit nepotrebnih služiteljev uporabil za službena potovanja nadzornikov in deloma za poravnavo dolga na potnihah izza prejšnjih let?

— **Se vedno je 264 naših članov, da vzdržujejo liste,** ki le slabe skupno borbo za skupne koristi našega stanu. Listov, ki le osebo blatio neljube osebe, ki niso resni v borbi za interese našega stanu, ki s svojim stališčem goje le nestrpnost in razdor, ne more podpirati noben naš zaveden član! Oseba moška čast vsakega našega zavednega člana je, da ne pomaga vzdrževati listov, ki so škodljivi našemu stanu. Slehern organiziran član se mora tega zavedati, če je njegova stanovska zavest prva, ki ga vodi pri stanovskem delu. Šteli bomo dalje!

— **Učitelji novinci** ne smejo biti nameščeni na raznih šolah v nadomeščanje odsotnega učiteljstva predno so sprejeti v državno službo, tudi tedaj ne če bi brezplačno poučevali. Niti prosvetni oddelek, niti sreski šolski nadzornik jih ne sme postaviti pred sprejemom v državno službo.

— **Na vprašanja glede imenovanj.** Za ostala imenovanja prinašamo v današnji številki, zato ne bomo posebej odgovarjali na poedina vprašanja. Vsa imenovanja, ki so jih objavili zadnje dni dnevniki in smo jih prinesli v zadnji številki tudi mi, je rešil še dosednji referent v ministrstvu. Zakaj niso prejeli prizadeti še dekretov, nam ni znano.

— **Tudi »Jutro«, »Slov. Narod« itd.** so se spomnili dr. Kreka ob desetletnici z ozirom na njegovo delo za naše osvobodjenje in ujedinjenje v enotno državo. Le en list je za desetletnico pljunil nanj — toda madež pada nazaj. Povzpel se je že do hijenske nature, da niti mrtvih ne pusti več pri miru. Včasih so tudi orjaki majhni ljudje in tudi orjaki so strahopetci, ki se skrivajo za hrbe urednikov ter blatijo le dokler so skriti za hrbtom drugih. Na plan gospodine, da bomo lahko na planem opazovali spretnosti Vaše orjaške rasti, če boste potem še tako korajžni? Sicer Vas izza hrbtov odkrijemo mi!

— **Na zagrebški pedagoški šoli** so položili diplomski izpit naslednji kandidati in kandidantke: Bačić Mirko, Bežek Mila, Javšovec Fran, Kecelj Minka, Kosi Ema, Korenc Riko, Lečnik Angela, Mlačnik Ignacij, Prosenec Ivanka, Pirkmeier Ljuba, Rožman Maksim, Senčar Ljudmila, Slapšak Jerica, Strmšek Slavko, Turk Fortunat, Verhovnik Marta, Zorenc Francka, Žargaj Tomo, s. Bernardetta Novačan, s. Emanuela Zunkovič, Klavara Franjo.

— **Učne knjige za osnovne šole.** Prosvetno ministrstvo je izdalo odlok, na podlagi katerega veljajo vse do sedaj odobrene šolske knjige še za tekoče leto. Razpis novih učnih knjig bo izdan tekom tega leta.

— **Klub svobodnih slovenskih književnikov.** Dne 24. oktobra t. l. se je vršil ustanovni občni zbor Kluba svobodnih slovenskih književnikov, ki so ga ustanovili mladi slovenski književniki. Za predsednika je bil izvoljen Bratko Kreft, za tajnika Tone Seliskar, za blagajnika Miran Jarc.

— **Zaročil se je tov. Weit Franc,** šolski upravitelj v Vel. Dolencih, Prekmurje z tov. gđ. Marico Kosovo istotam. Iskreno čestitamo.

JOSIP RIBIČIČ:

JUGOSLOVENŠČINA.

7. »Veščina«. Veščina ni z večjo v sodu, ampak je nasprotje od »znanščine«. Glavni predmeti v šoli so »znanščine«, stranski ali taki, ki zahtevajo gotovo spretnost pa veščina.

8. »Privremni«. Abiturient postane »privremni«, če je politično vreme njemu naklonjeno, t. j. če se je pravočasno opredelil v prid stranki, ki je na krmlu. Če po dveh letih njegova stranka še »vedri in oblači«, postane iz privremnega stalen. Člen 71. pa ima tako moč, da napravi stalne za privremne. In tako smo učitelji in državni uradniki sploh vsi privremni.

9. »Budžeta«. Budžet ni proračun, ampak je več! Budžet se sestavlja v Beogradu, proračun pa doma. Če gre za milijarde je budžet, če gre za tisoče pa proračun. V budžet je izražena simpatija do naših prijateljev Francozov. Učitelji ne poznamo ne budžetov, ne proračunov, ampak samo oblačilnice in položnice.

10. »Zadržanje«. Navadno zadržujemo smeh; tudi je naše zadržanje v službi bilo vzorno; — a to ni najnovejšo zadržanje, ki pomeni biti v službi sploh, ali kratko služiti.

11. »Navršeni«. Doslej smo poznali navršene mernik krompirja; tudi leto se je navršilo, če se je bližalo koncu; in tudi to smo vedeli, da so najhujši dnevi, ko se mesec navršuje. Po novem pa je tudi šolska izobrazba navršena. Po navršeni maturi se začneja križev pot.

12. »Zatekla smrt«. Ta izraz nima nič skupnega z oteklinjo, ker to vemo, da je smrt koščena in da kost ne oteče — kvečjemu, če bi smrt obolela na kostni tuberkulozi. Če kdo umre, ga smrt zateče, kar je isto, kot da ga dohiti. Za rajnikom dobimo pri županstvu listino, ki ji po novem pravimo »smrtovnica«.

— **Prijava članstva v poverjeništvu.** Okrajna društva opozarjamo, da naj vsak učitelj vstopi v dotično društvo, na katerega teritoriju stanuje. Včlanjenje pri drugih društvih povzroča veliko zmedo v upravi in je treba v tem oziru napraviti red, kar naj izvedejo predsedniki društev. — **Poverjeništvu UJU — Ljubljana.**

— **Potni listi za šoloobvezne otroke** se po odredbi velikega župana ljubljanske oblasti ne smejo izdajati, ker bi sicer otroci posekali osnovne in tudi srednje šole v inozemstvu. Potni listi se smejo izdati le onim, ki so v zadnjem letu svojih študij. — Prošnje za šolanje otrok je vlagati pri pristojni politični oblasti. — Za šolanje v Franciji in Angliji ni nikakih zaprek. Za Madžarsko in Bulgarijo se pa šoloobveznim sploh ne izda potnih listov.

— **Obnovljeno delovanje »Slovenske Matic« na temelju novih pravil.** »Slovenska Matica«, ki je bila ustanovljena leta 1864, prične z letom 1928. z novim delom in z novim izdajanjem knjig. — Članarina za leto 1928. znaša 50 Din in se vplača lahko tudi v obrokih. V začetku leta 1928. izidejo sledeče knjige, ki jih dobe vsi člani: 1. Dr. I. Cankar: Zgodovina likovne umetnosti v zahodni Evropi, 2. snopič. 2. Dr. J. Mencinger: Moja hoja na Triglav. 3. Bernhard Shaw: Sveta Ivana (prev. O. Zupančič). Poleg rednih članov so predvideni tudi: Pokrovitelji, ki plačajo, in sicer juridične osebe enkrat 10.000 Din, posamezniki 5000 Din. Ustanovniki juridične osebe 5000 Din, posamezniki 2000 Din. Društveniki enkratno pristopnino 100 Din in vsako leto redno članarino. — »Slovenska Matica« je z »Narodno galerijo«, »Znanstvenim društvom za humanistične vede« in »Slov. Pravnikom« podlaga bodoče »Slovenske akademije za znanost in umetnost«. Knjige za leto 1928. bodo predstavljale mnogo večjo vrednost nego članarina 50 Din in bodo na književnem trgu najmanj enkrat dražje. Troške, ki bodo presegali članarino, bode krilo društvo iz dohodkov svoje neobremenjene hiše.

Šolska reforma.

Knjižnica Pedagoške centrale v Mariboru.

Pedagoška centrala v Mariboru (prej Ped. did. krožek) je nastala zato, da služi šoli. Dosedanja učiteljska izobrazba je taka, da kriči po dopolnilni samoizobrazbi? Clovek šele pozneje — po daljšem delu v praksi — uvidi, s kako ozkim obzorjem izpušča učiteljske učitelja in prepušča usodi, njegova in šole! O splošni izobrazbi tu ne govorim, temveč o strokovni, t. j. pedagoški izobrazbi. Ta izobrazba obstoja danes v splošnem v tem, da ob kandidatu zbirko didaktičnih receptov. Res je naloga šole v prvi vrsti učna, in učiteljevo delo v prvi vrsti didaktično. Toda didaktika ni samostojna veda; odvisna je od pedagogike in zlasti psihologije in se mora čim najtesneje naslanjati nanje. Saj so ravno izsledki novejšje psihologije, zlasti strukturne ps., individualne ps. in psihoanalize, poklicali v življenje novo šolo, ne morda kaki fantasti. Učitelj bo svojo učno nalogo suvereno obvladal le, če dobro pozna njene temelje; le tako bo sposoben, da svoje delo individualizira, tako z ozirom nase kakor na otroka, ter ga spravi v sklad s pedagoškimi načeli in z duhom časa. Kaj daje arhitektu prednost pred zidarjem mojstrom? Njegovo temeljito poznavanje statističnih zakonov, snovslovja, estetike, higijene, torej pomožnih ved, mu daje možnost, da se postavi nad obstoječe, da s pomočjo svoje ustvarjalne sile — neodvisno od tradicije — ustvarja vedno nove in popolnejše oblike. Zidarski mojster lahko dela le po prevzetih receptih. Prenešeno: arhitekt je novi učitelj, zidarski mojstri smo mi — šomaštri.

Kot učitelj se je potegoval predvsem za pravice svojega stanu in kot 25-letni član deželnega šolskega sveta je v hudih bojih z Nemci nešteto krat dokazal, da razume zastopati pravice učiteljstva. V svojem delovanju je vedno pokazal, da ni napisal pesmi »Naprej« le za druge, temveč se je vedno ravnal po besedah:

»Naprej!« to krepko je povsod vodilo, Po katerem mora vsak se zdaj ravnati. Odganjati če hoče revo, silo, Če mar mu je pošteno kaj veljati.

Ker je pa bilo njegovo življenje posvečeno v prvi vrsti šoli in učiteljskemu stanu, si je vedno želel, da bi bil ustanovljen učiteljski list in že leta 1860. napoveduje v »Novicah« tak časopis, a s 1. januarjem 1861 je že začel izhajati »Učit. Tovariš«, ki mu je bil Praprotnik ustanovitelj in tudi urednik. V predgovoru na učitelje pravi v »Učit. Tovarišu«: »Rodile so ga okoliščine novega časa, in Bog daj, da bi mu tudi ugodne bile in ga živile. Mnogo se je trudil kot urednik, da bi listu pridobil naročnikov in da bi ga povzdignil. In res že drugo leto je začel list izhajati na eni tiskovni polji po dvakrat mesečno, medtem ko je izhajal prvo leto le enkrat. Kot urednik je pisal Praprotnik v početku v »Tovarišu« več noma sam, bil mu je marljiv voditelj, ki je vsako leto napovedal nekaj novega, a vedno

vse tudi izvedel in v enajstem letu pravi: »Nihče vendar ne more tajiti, da je ravno naš list veliko pripomogel, da smo pritirali šolski voz do tja, kjer je sedaj.«

Neprestane borbe z Nemci v deželnem šolskem svetu, kjer je Praprotnik zastopal slovensko učiteljstvo, so ga prisilile, da je z letom 1873. odložil uredništvo »Učiteljskega Tovariša«, kajti Nemci so pazili na vse, kar je bilo pisano v »Tovarišu«, samo da bi mogli Praprotnika izrinuti iz deželnega šolskega sveta. Za njim je urejeval »Učit. Tovariša« Matej Močnik, ki mu je bil urednik do leta 1881. Za tem je prevzel uredništvo zopet Praprotnik, ki je ostal urednik do konca leta 1889.

Po dolgem in trudnem delu je zaprosil leta 1890. za upokožitev, a tega služnega pokoja ni užival dolgo in je zatisnil za vedno svoje oči 25. junija 1895. leta.

Njegovo življenje posvečeno šoli in stanu je bilo plodono. Sam je zapisal:

Mladino učiti
Je delo lepo,
Plačilo oditi
Ne more za to.

Plačilo mu je to, da si je v skalo zapisal svoje ime, ki se ga bodo spominjali še pozni rodovi vedno, ko se bode pisala zgodovina našega šolstva.

V. M.

Naša izobrazba je v naših rokah; od države za sedaj še nimamo ničesar pričakovati. Z izpolnjenostjo strokovno izobrazbo dobi delo v šoli svoj čar; šola nam postane neizčrpna zakladnica novih spoznanj, torišče, kjer naša osebnost lahko najde svoje popolno zadoščenje. Glejmo, da popolna izpolnjenost mesto, ki na njem stojimo; tem potom — in samo tem potom — pastane naša pozicija v narodu tista, kakor si jo želimo.

Najpraktičnejše samoizobraževalno sredstvo je knjiga. Tečaji so sicer mnogo komednejši, a so spojeni s stroški in drugimi težavami; knjiga pa ima to veliko prednost, da je lahko dostopna in da omogoča temeljito vglabljanje v problem po našem razpoloženju. Na tečajih in zborovanjih si lahko izmenjajo misli ljudje iz razmeroma ozkega okoliša; knjiga omogoča to izmenjavo med državami in kontinenti. Knjiga gleda na legije, ki jih je že »spreobrnila«.

— Z ozirom na to smatra Pedagoška centrala kot eno glavnih nalog (doslej je bila glavna), da si ustvarja knjižnico z izbranimi strokovnimi deli, ki naj služijo za podlago praktičnemu strokovnemu delu. Danes obsega ta knjižnica okrog 500 del; je torej pravzaprav še skromna, a vendar lahko rečemo, da jako popolna; ni ga znamenitejšega avtorja, ki bi ne bil zastopan. To knjižnico stavlja sedaj na razpolago učiteljskim vseh šol Mariborske oblasti. Pedagoška centrala bo seveda tudi vnaprej skrbno zasledovala svetovno pedagoško gibanje in v tej smeri izpolnjevala svojo knjižnico. Najbolj zaželjene knjige bomo nabavili v več izvodih. Obstoj tkzv. okrajnih učiteljskih knjižnic ne zmanjšuje njenega pomena in je te knjižnice ne morejo nadomeščati; prvič je okrajnim učiteljskim društvom skoraj nemogoč obširen pregled čez celo področje, drugič pa razmeroma skromna sredstva ne dopuščajo nabave številnejših inozemskih del, ki so večinoma jako draga.

Vse knjige v naši knjižnici nimajo seveda iste neposredne vrednosti za učitelja; nekatera lahko služijo le onim, ki imajo že dober pregled in se hočejo poglobljati še posebej v specialna področja; nekatera pa so tudi — zastarela. Da olajšam tovarišem in tovarišicam izbiro, navajam tu dela, ki prihajajo za samoizobrazbo v prvi vrsti v poštev.

Fiziologija:

Schmidt: Das Schulkind nach seiner körperlichen Eigenart und Entwicklung.

Stratz: Der Körper des Kindes und seine Pflege.

Neumann: Kindersport.

Psihologija:

Dr. William in dr. Olara Stern (zakonska dvojica): vsa dela.

Dr. Adler: Praxis und Theorie der Individualpsychologie.

Dr. Franziska Baumgarten: Die Lüge bei Kindern und Jugendlichen.

Dr. E. Spranger: Lebensformen.

Dr. E. Spranger: Psychologie des Jugendalters.

Dr. Hoffmann: Die Reifezeit.

Dr. O. Pfister: Die psychoanalytische Methode.

Rank-Sachs: Die Bedeutung der Psychoanalyse.

G. Sommer: Geistige Veranlagung und Vererbung.

Dr. Claparède: vsa dela (francoski).

Bovet: L'instinct combatif.

Baudouin: La discipline interieure.

Alice Descoedres: Le développement de l'enfant.

(Dalje prih.)

Pokret učiteljic.

MEMENTO TOVARIŠICAM!

Zopet je izšla nova disciplinarna uredba za učiteljsko. Proti prejšnji je učiteljsko vladno raznih nedostatkov protestiralo, a sedanja ni dosti boljša, za nas učiteljice pa deloma še slabša. Kajti glasom prvotne uredbe je bilo sporno, ali imajo učiteljice pasivno volilno pravico ali ne, tako, da so jo juristi v nekaterih oblastih tolmačili v prilog učiteljem. Po novi uredbi jim je pa pasivna volilna pravica v disciplinska sodišča definitivno odvzeta.

Evo vam tovarišice, naše enakopravnosti v službi! Sedaj pa še govorimo, da je dovolj, da le svojo službo vestno vršimo, za druga vprašanja se bodo že moški pobrigali, imamo itak iste stanovske pravice kot naši tovariši. Ali tudi v našem stanu je to samo navidezno. Vedno znova imamo priložnost spoznati in občutiti, da smo manjvredni element, da si izvršujemo enakovredno delo kot naši tovariši. Slučaji, kakor je pričujoči, nam morajo odpreti oči, nas morajo vzbuditi iz apatije, ki je nevredna izobražene žene. Nikakor nam ne sme biti vseeno, ali odloča o nas moški ali ženska. Zlasti v nekaterih slučajih disciplinskega postopanja bi bila bolj na mestu učiteljica kot pa učitelj. Vzemimo samo slučaj učiteljice-matere; morda je zakrivila prestopke ravno vsled svoje dvojne dolžnosti. V takem slučaju je bolj na mestu žena, ki bo sigurno sodila z večjim razumevanjem kot pa moški.

Toda vsi protesti bodo za enkrat malo pomagali, kajti to zapostavljanje izhaja čisto logično iz pravne in politične brezpravnosti žene vobče, ki v naši državi dostikrat niti ne more izvrševati iste službe kot moški, četudi ima isto kvalifikacijo.

Spričo tega dejstva je zelo neumesten odpor, ki se javlja pri večini tovarišic z oziroma na vprašanja, ki se tičejo javnega in političnega življenja. Kajti samo potom politične enakopravnosti moremo priti do vseh ostalih pravic.

Učiteljski pravnik.

Uredba o učiteljskih disciplinskih sodiščih

Člen 8. Minister za prosveto imenuje člane učiteljskih disciplinskih sodišč. Sestavo vseh disciplinskih sodišč objavi ministrstvo za prosveto v »Službenih Novinah« in potem jo objavi vsak sodni predsednik tudi na mestu, določenem za sodne objave svojega sodišča. To se zgodi vselej v prvih petnajstih dneh vsakega koledarskega leta in tako razglašeno sodišče velja za to koledarsko leto.

Vsak predsednik imenuje za svoje sodišče zapisnikarja in nižje osebe po členu 7. te uredbe.

Stari člen 8.: Minister za prosveto imenuje člane učiteljskega disciplinskega sodišča; toda vsak veliki župan mu predlaga za svojo oblast prva dva člana za namestnika ter mu predloži listo strokovnih drugih. Sestavo vseh disciplinskih sodišč objavi ministrstvo za prosveto v »Službenih Novinah« in potem jo objavi vsak sodni predsednik tudi na mestu, določenem za sodne objave svojega sodišča. To se zgodi vselej v prvih petnajstih dneh vsakega koledarskega leta in tako razglašeno sodišče velja za to koledarsko leto.

Vsak predsednik imenuje za svoje sodišče zapisnikarja in nižje osebe po členu 7. te uredbe.

Čl. 11. je podaljšan rok za rešitev pritožbe pri vrhovnem sodišču od 3 na 15 dni.

Čl. 12. stare uredbe je odpadel. Glasil se je: Vsak oškodovanec ima pravico, tožiti učitelja (učiteljico) neposredno pri ministrstvu za prosveto ali pri oblastnem prosvetnem inspektorju, v čigar okolišju službuje oboje.

Člen 13. (prej 14. čl.) Disciplinska kazniva dejanja preiskujejo krajevni prosvetni organi zaradi stvari šolskega značaja, zaradi vseh ostalih pa krajevni upravni organi.

Stari čl. 14. se je glasil: Disciplinska kazniva dejanja preiskujejo krajevni prosvetni organi zaradi stvari šolskega značaja, zaradi vseh ostalih pa krajevni politični (policijski) organi.

Člen 14. (prej 15. člen). Učitelji, ki prekršijo v službi ali izven službene dolžnosti ali oškodujejo ugled svojega stanu, kakor navedeno v zakon o uradnikih zlasti v členih 89, do 99., 103, do 105, in 107., zakrivate disciplinski prestopke in kaznujejo jih zaradi nerednosti njih starejšine (člen 2. te uredbe). Kazni za disciplinske prestopke so te-le:

1. usten opomin;
2. pismen opomin;
3. denarne kazni največ do 10% mesečne osnovne in položajne plače.

Izrečena kazen pismenega opomina se pošlje šolskemu nadzorniku.

Čl. 15. se je glasil: Učitelji (učiteljice), ki prekršijo v službi službeno dolžnost ali oškodujejo ugled svojega stanu, kakor navedeno v zakon o uradnikih zlasti v členih 89, do 99., 103, do 105, in 107., zakrivate disciplinski prestopke in kaznujejo jih zaradi nerednosti njih starejšine (člen 2. te uredbe). Kazni za disciplinske prestopke so te-le:

1. opomin;
2. denarna kazen največ do 10% mesečne osnovne in položajne plače;
3. premešitev s pravico do povračila selitvenih stroškov ali brez nje. S to kaznijo se smejo kaznovati tudi učitelji (učiteljice), ki imajo — brez drugih kaznivih dejanj — zaporedoma dve slabi oceni iz letnega službovanja.

Člen 16. je odpadel, glasil se je: Zoper kazen iz člena 15. se sme pritožiti kaznovanec v osmih dneh na ministra za prosveto; če pa je izrekel kazen minister, pritožba ni dopustna in ministrova odločba je izvršna.

Člen 15. (prej čl. 17.). Disciplinska učiteljska sodišča izrekajo po členu 165. zakona o uradnikih zaradi učenjenih disciplinskih pogreškov te-le kazni:

1. ukor;
2. zmanjšanje osnovne in položajne plače največ do enega leta, toda to zmanjšanje ne sme biti v posrednem mesecu večje od 20%;
3. premešitev s pravico do povračila selitvenih stroškov ali brez nje. S to kaznijo se smejo kaznovati tudi oni učitelji, ki imajo — brez drugih kaznivih dejanj — zaporedoma dve slabi oceni iz letnega službovanja (je bil prej čl. 15. toč. 3.);

4. upokožitev brez zmanjšanja pokojninskih prejemkov;

5. upokožitev z zmanjšanjem pokojninskih prejemkov največ do 20% na mesec, toda to zmanjšanje mora trajati za omejen čas, največ za 10 let;

6. odpustitev iz službe z izgubo ali brez izgube — za nekaj časa ali stalno — vseh ali nekaterih pridobitnih pravic, če se kaznovanec vrne v državno službo; vendar pa sme izgubiti kaznovanec tudi pravico do pokojnine, če jo je pridobil.

Kazni: ukor in zmanjšanje plače ustavita napredovanje na višjo stopnjo plače, stanarine in v višjo skupino za leto dni, največ pa za tri leta; dolgost časa odreja disciplinsko sodišče.

(Dalje prihodnjič.)

PREDLOGI IN KRITIKE K UREDBI O OBLASTNIH IN KRAJEVNIH ŠOLSKIH ODBORIH.

Prinašamo predloge za izpolnitev uredbe o oblastnih in krajevnih šolskih odborih, ki nam jih dostavljajo tovariši iz svoje prakse. Radi bi slišali tudi mišljenje drugih. Vse resne predloge bomo priobčevali, v kolikor nam bo dopuščal prostor. Enako bi radi slišali mnenje in dobili predloge k izpolnitvi uredbe o disciplinskih sodiščih. V kolikor je potrebno, naj bodo predlogi tudi na kratko pojasnjeni in utemeljeni.

I. Iz radovljiškega okraja so došli sledeči predlogi:

Čl. 1. Ta uredba naj se uzakoni pred narodno skupščino in izda kot zakon k dopolnilu šolskega zakona.

Člen 3. b) upravitelj osnovne šole, ki je obenem zapisnikar in blagajnik tega šol. odb. Razlog: Zakaj se učiteljsku ne zaupa denarja? — Če ima učitelj denar v rokah uprava odbora hitreje posluje ter mnogo pametneje — nerednosti so nemogoče — če bi se pa zgodile, so mnogo lažje popravljive kot pri obč. odbornikih.

Č) pet pismenih občanov, ki naj bodo po možnosti obenem občinski odborniki v raznih krajih, če pa to ni mogoče, morajo biti zastopniki staršev ter oženjeni z družino najmanj dveh otrok, da lahko razumejo otroško dušo in delo v šoli.

Člen 5. Se izpremeni drugi stavek: Blagajnik naj je obenem zapisnikar, ki naj bo

redoma šolski upravitelj. (Na ta način se reši šola in učiteljsko kvrnihi posledice sedanje določbe, če opravljajo ta posel šoli nenaklonjeni faktorji).

Člen 7. b) Naj se v resnici izvede, bolje je, da se otroci vpišejo s sedmim letom, ker so duševno in telesno bolj razviti. (Opozarjamo pri tem na umetno okrnjenje šolske obveznosti pri nas. Iz tega ozira je pov. UJU proti izvedbi tega člena pred šolskim zakonom. — Uredn.)

c) Tretji odstavek: Kazni, ki jih izreče za roditelje itd., izvrši okrajni šolski nadzornik v 30 dneh, če je ne izvrši v določenem roku, a bi se bile mogle kazni od kaznovancev izterjati, sporoči to šolski upravitelj oblastnemu nadzorniku, ki izterja kazni od okraj. nadzornika ter jih izroči krajevni šolski blagajni.

Ostalo do f) ostane.

f) Vse ostane le o kurivu se izpusti.

Organizacija naj skuša na vse dopustne načine doseči, da daje država dva učiteljem, in sicer oženjenim z dvema in več otroci 27 m² drv kot aktivnim čistnikom, oženjenim brez ali le z enim otrokom 20 m², vsemu ostalemu učiteljsstvu neporočenemu — če imajo lastno gospodinjstvo — 16 m², brez gospodinjstva 6 m² na leto.

Mnenja sem, da občine zmorejo kvečjemu le za upravitelje dva do 20 m² na leto. Za ostalo učiteljsstvo nikakor ne gre nalogi občinam, če se nočemo obsovržiti. (S tem stališčem se ne zlagajo drugi predlogi učiteljskega. — Uredn.)

s) tajniku, ki je obenem blagajnik, pripada 500 Din (petsto dinarjev) letne nagrade za svoje delo, ne glede na oddelke in opravilno doklado ter morebitno prirodno stanovanje v šoli. (Saj je sedaj že višje odmerjena nagrada. — Uredn.)

Člen 9.: Se dopolni v smislu zahteve, da je blagajnik že obenem tajnik in zadošča en podpis.

Člen 12. med drugim: in pečat ter potrebne štampilje.

Člen 17.: naj se še dostavi točka i), ki naj se glasi: dva učitelja kot zastopnika učiteljske organizacije UJU, ki jih imenuje učiteljska organizacija ter imata glasovalno pravico kot vsi ostali člani oblastnega šolskega odbora.

II. Sklepi z ozirom na krajevne šolske odbore iz kranjskega okraja:

1. Župani naj ne bodo predsedniki krajevnih šolskih odborov, ker ti bodo skoraj vedno proti proračunu z ozirom na njihove volile.

2. Naj se da možnost, da bodo tudi šolski upravitelji lahko predsedniki.

3. Obravnavo zamud naj bi prevzela samo predsednik in šolski upravitelj, seje naj bi bile po potrebi.

4. Bolehni otroci naj prinesejo zdravniška spričevala, da se jih ne sili s 6 letom v šolo.

5. Poslovanje glede zamud naj prevzame sodišče, oziroma sreski poglavar.

Ker se naznanja zamude vsak teden, naj se plačuje tudi kolekovina 20 Din za vsak teden. Kazen naj se izreče za vsak mesec.

6. Šolski upravitelj naj sporazumno z učiteljskim na šoli naredi proračun. Uporabi naj se ves denar. Ustanovi naj se šolski fond in morebitni prebitki naj pridejo v ta fond.

7. Seje naj bodo v šoli, na nevtralnih tleh.

8. Prve mesece v letu naj se ne forsira dvanajstin, ker ni doklad.

Opomba uredništva: Želimo, da se konkretni, stvarni predlogi nadaljujejo, vendar naj se v nadaljnjih predlogih ne iznašajo izpremembe, ki jih vsebujejo že natisnjeni predlogi, ker moramo s prostorom skrajno štediti. Vsi drugačni predlogi, so dobrodošli!

Naša stanovska organizacija.

POEDINCI ALI ORGANIZACIJA?

(K I. resoluciji celjskega učit. društva.)

V stanovskem glasilu smo 20. oktobra poročali tudi o zborovanju celjskega učit. društva, ki se je vršilo 8. oktobra v Celju.

V isti sapi, ko se je članstvo pozivalo, naj se še tesneje oklene svoje organizacije ter naj vsak član dela za njeno rast in moč do uresničenja našega ideala (do združitve vsega učiteljsstva pod njenim okriljem), so se sklenile tudi nekatere resolucije, od katerih moramo eno ponovno objaviti. Glasili se:

Celjsko učiteljsko društvo prizna kulturno poslanstvo učiteljskega pevskega zbora, protestira pa proti načinu, kako je hotel uveljaviti svojo željo.

Obžalujemo, da sta dala poverjeništvu in večina delegacije privatni zadevi službeni značaj. Protestiramo proti izpadom večine o protikulturnosti in protigrožnji ožigosanja v tisku. V postopanju večine delegacije vidimo gaženje principov in teror.

V znak odpora izjavimo da se temu sklepu delegacije ne bomo pokorili (!).

Mislimo, da opazi vsak najprej kričeče nasprotje med besedami, ki so se govorile na zborovanju iz predsedstva v prilog organizacije, in med dejanjem, ki ga je društvo napravilo proti organizaciji.

Posebe pa moramo opozoriti na dejstvo, da se je celjsko društvo uprlo sklepu delegacije v Kranju. Že pri delegacijskem zborovanju je bil nastop radi pevskega zbora najmučnejši dogodek. Šlo ni tu za kaka načela, ampak za pol ali ves dinar mesečne nega prispevka zboru. To je izzvalo oster razpor, ki je imel dejansko čisto osebno dno. Vsa skupščina se je vršila tako trezno

Osebnne zadeve.

—i Nova imenovanja učiteljev(ice) abiturientov v mariborski oblasti: Svoimir Jamšek, bivši učitelj-vojak na meščansko šolo v Ljutomeru; Viktorija Zmavc pri Sv. Ani v Slov. goricah; Marija Gorjanc pri Sv. Barbari, Jožefa Škufca pri Sv. Rupertu, Marija Inglić v Šoštanj, Marija Vozel v Marijo Snežno, Alojzija Kermel pri Sv. Florjanu.

—i Imenovanja v ljubljanski oblasti: Vekoslav Rubša na meščansko šolo v Kastav, Josip Zupancič v Dražgoše, Engelmañ Vladimira v Sevnico, Zora Hauptman v Hrastnik, Josipina Zlebnik v St. Janž, Antonija Kolbezen v Talčji vrh, Frančiška Žitnik v Konjšico, Štefanija Pogačnik v Gaborje, Kornelija Rooss v Senčur, Jančič Marija pri Sv. Lenartu.

—i Imenovanja veroučiteljev: P. Ciprijan Napast v Novo mesto; P. Bogdan Markelj na deško osnovno šolo Ljubljana VI., Alojzij Kosi na meščansko šolo v Šoštanj.

—i Ukazna postavljanja. Z ukazom so postavljeni: za učiteljico IV. dekliske osnovne šole v Ljubljani Amalija Hartman II./2, Angela Soršak na Bledu II./2, Vojteh Hren v Šmartnem na Pohorju, Ida Vodenik v Mariboru na IV. deklisko osnovno šolo (pridejena pisarni sreskega šolskega nadzornika).

—i Premeščeni so naslednji učitelji(ice). V ljubljanski oblasti: Repič Ivana v Zalog, Žumer Pavla v Dobravo, Vodišek Josipina na Rakek na meščansko šolo, Kus Viljem v Sv. Lenart. — V mariborski oblasti: Tavzes Marija na meščansko šolo pri Sv. Lenartu v Slov. goricah, Stanislava Mahuc na meščansko šolo pri Sv. Lenartu v Slov. goricah, Hermina Mihlar na meščansko šolo v Ormož, Marija Šustar v Črncem, Karolina Klun na Tezno, Belina Alojzij v Ožbalt, Ivan Lazar pri Sv. Lovrencu. — Ostavko na državno službo je podala Danica Logar-Lederhas.

—i Sprejem učiteljev Slovencev iz Italije v državno službo. Albert Rojčič na Jesenice, Gajo Milneršič v Srdoče, Milan Jerab v Vinico, Avgust Kravos v Vinico, Jakob Rojč v Škofjo Loko, Franjo Pivk v St. Jošt, Anton Maslu v Turje, Franc Lasič v Koroško Belo, Pelagija Bekar-Kampjut v Radence. — V kratkem bo imenovalo ministrstvo prosvete tudi ostale učitelje konaktualne.

—i Otvoritev novih razredov, vzporednic in šol: Na osnovni šoli v Presarjih in pri Sv. Lenartu se bo otvoril 4. razred. Na Dobravi se dovoli vzporednica. Zasila šola v Konjšici sep retvori v stalno enorazrednico.

Naša gospodarska organizacija.

—g Nujna prošnja. Šolska upraviteljstva: Srednja Bistrica (Prekmurje), Hrušica, Preserje, Toplice, Štrukovci, Fara vas, Kočevje, Kuželj, Poljane dolgujejo po 390 Din za šolske lekarne, ki jim jih je dobavilo Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta. — Na poštninah dolgujejo: Lemberg, St. Peter, Zidani most, Rateče, Kamna gorica, Jesenice po 40 Din. — Za Kosmosova učila so Mavčice na dolgu 129.10 Din. — Vseh dobavljenih 200 lekarn je društvo plačalo in se mora samo boriti s stanovskimi tovariši za lastne koristi. Ker je to 4. poziv in za obsežno dopisovanje nimamo na razpolago nikakega oseba, bomo poslednje opomine poslali po našem zastopniku, ki si priračuna svoje stroške. — Za Učiteljski konvikt: Josip Lapajne.

—o Družba sv. Cirila in Metoda je edina družba, ki podpira šolstvo in obmejno učiteljsko. Kaj ste storili za njo? Ali ste poiskali obuditi domačo C. M. podružnico? Pomagajte ji, da Vam pomore!

umljivo ogorčenje nekaterih pevcev, ki so pri delegaciji v Kranju nastopili za obstoj zbora brez ozira in z vsem ognjem. Poleg tega pa je res tudi, da je omogočila obstanek učiteljskega pevskega zbora prostovoljna podpora onih društev, ki so iz prepričanja storila nekaj za našo umetnost. V tem dejanju je posebna lepota, poleg katere se žalostno postavlja vse prerakanje za oni bežnišni dinar v Kranju.

Vendar ni v vsem tem jedro vprašanja. Bistvo vse zadeve je drugje. Odločitev celjskega društva je dejansko izpodbijanje avtoritete sedanjega vodstva poverjeništvu. Upreti se sklepom delegacije pomenja, upreti se vodstvu poverjeništvu, ki ima čuvati nad organizacijskimi sklepi. Ali je tako postopanje jačjenje organizacije v smislu poziva predsednika pri zborovanju celjskega društva? Ali ne pomenja to v resnici le rušenje? Prišli smo — žalibog — do abecede v organizaciji! Ni namreč prvič, da smatrajo društva tu ali tam za svojo glavno nalogo, napadati osrednje vodstvo. Osrednje vodstvo ni nikak »noli me tengere« in tudi nezmotljivo ni. Toda napadi morajo biti trezni, premišljeni, stvarni in utemeljeni. Če niso taki, naj se ne začenjajo, kajti kar osrednje vodstvo ukrene, ukrene po temeljitejšem preudarku kot pa so napadali celjski premislili svoje izpade. A predvsem ni poverjeništvu nikdar še nastopalo radi osebnosti gloriole, ampak vedno radi naše stvari same.

Glavno pa je, da ima poverjeništvu naslogo bdeti nad vsem, kar je volja učiteljskega društva, nad vsem onim, kar je učiteljsko društvo kot pravo in stanu in šoli koristno. Iz raz tega ni Celje in tudi ne katerokoli izmed tridesetih društev učiteljskega v Sloveniji, izraz te največje volje, tega skupnega hotenja je samo delegacija. Delegacija je naša najvišja instanca. Ta določa pravce za gotovo dobo in le ta more spet pravce spremeniti. Ali to sprejmemo »brez pridržkov«, ali se izločimo iz skupnosti? Kdor de monstrira proti sklepom delegacije, zadeva neupravičeno poverjeništvu, bje pa pri tem predvsem po skupni organizaciji. Ako delegacija, njena večina, ni več merodajna za vse naše dejanje in nehanje, kam naj gremo po odločitve? Ali k vsakemu društvu posebej? K vsakemu društveniku posebej? In za vsak korak posebej?

Tu začenja absurdum. Osrednje vodstvo je redno izvoljeno. Vsak svoj korak napravi v interesu stanu in šolstva in predvsem strogo v smislu sklepov učiteljske najvišje reprezentance. Kdor mu more očitati nepravilnosti, naj vrže kamen. Vsak čas je mogoče poverjeništvu strmolaviti, toda to se more zgoditi le na en način: potom delegacijske večine. Dokler se to ne zgodi, bo šlo poverjeništvu strogo svojo ustavno pot, — če moremo rabiti to besedo. Osrednje vodstvo ima prav tako vezane roke sprči storjenih, veljavnih sklepov delegacije, kakor jih imajo poedina društva. Ne le to, osrednje vodstvo ima nalogo, da sklepe delegacije varuje, kakor jih je dolžno izvajati. V ta namen ima samo eno silo in še ta sila je zgolj moralna. Toda prav zato, ker je zgolj moralna, je večja kot vsaka druga. Temelji pa v prosti odločitvi pretežne večine učiteljskega, gotovo ne najnezalednejšega! Vrzite osrednje vodstvo organizacije, kadar se bo pregrešilo proti volji učiteljskega, toda ne slabite organizacije s samovoljo poedincev, ker vodi ta neizogibno v anarhijo!

Poverjeništvu je prevzelo vodstvo organizacije v času, ko je bilo vse na tleh. Pozidalo je razrušeno stavbo in zastavilo širokopotezno delo. Vse to je napravilo pod neprestanimi strelji, a se ni umaknilo. Kdor ni imel zle volje, se je mogel prepričati, da se je trdo delo vršilo z nesebičnostjo in z idealizmom, ki ga je vredna dobra stvar, koristi našega zmetanega stanu in šolstva.

Zdaj prihaja napad v hrbet. Dobro. Toda vodstvo organizacije drži svoj prapor nad poedinci, nad osebo voljo, nad osebnimi težnjami, vodstvo organizacije dviga prapor skupne volje in ostaja njen glasnik. Samo tej volji priznava upravičenost, da ga vrže, samo tej volji se bo uklonilo! Ta volja je nad vsemi, zakaj organizacija gre vedno preko anarhije poedincev! Druge poti nimam! I. SI.

Opomba uredništva: Že v zadnji številki smo povdarili, da z zdravim kritikom le krepimo organizacijo, čeprav je malo ostra in trda. Znak pa je, da imamo še zdravega čuta in krepke volje za izboljšanje razmer, kar je vedno le v interesu organizacije.

Vabila

== UČITELJSKO DRUŠTVO MARIBOR DESNI IN LEVI BREG ima svoj redni občni zbor 12. novembra t. l. ob 10. uri v Narodnem domu v Mariboru. Eno uro pred zborovanjem odborova seja.

== KOZJANSKO UČITELJSKO DRUŠTVO bo zborovalo v soboto, dne 5. novembra t. l. v Kozjem. Začetek ob 10. uri. Reševale se bodo društvene zadeve. Tov. Humar bo predaval o fonomiki in delovni šoli, tov. Hernaš pa o socialnem vprašanju. Udeležba obvezna. — Odbor.

== PTUJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO zboruje dne 12. novembra t. l. v Mladiki v Ptuj ob 10. uri po običajnem dnevnem redu spopolnjenim s predavanjem tovarišice Mervičeve o izobraževalnem tečaju v Ljubljani, II. del. Sestanek je obvezen za vse članstvo; pouk na ta dan ni opravičilo za učiteljstvo včlanjeno v UJU.

== OKRAJNO UČITELJSKO DRUŠTVO UJU RADOVLJICA zboruje v soboto, dne 12. novembra 1927 v osnovni šoli na Jesenicah ob 10. uri — ob 9. uri pred zborovanjem odborova seja. Na dnevnem redu med drugim: Razgovor o delovni šoli.

Poročila:

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA LAŠKI OKRAJ je imelo letni občni zbor 8. oktobra 1927 ob 8. uri v šoli na Zidanem mostu.

Situacijsko poročilo: Po predsednikovem pozdravu in toplem sprejemu treh novih članov je tovariš veterinar Jurko Blaž podal zanimivo, v šegah verzih sestavljeno poročilo o državnih skupščini v Skoplju. Tov. Pleskovič je podal kratko poročilo o pokrajinski skupščini v Kranju.

O samoizobraževalnem tečaju v Ljubljani je poročal tov. Beg.

Poročilo funkcionarjev: Sledilo je poročilo tajnika in blagajnika za pretečeno poslovno leto. (Beg, Pleskovič). Določil se je proračun za poslovno leto 1927/28.

Krožki. Ustanovili smo pedagoške krožke (Trbovlje, Hrastnik, Laško) in izvolili glavnim poverjenikom tov. Šuligoja.

Volitve. Odbor se je sestavil na podlagi poizkusne volitve: predsednik Robert Plavšak, podpreds. Juro Kislinger, odborniki: Lebar, Beg, Hofbauer, Pleskovič, Lapornik, Vidmar, Omerzu in Jurko.

Statistika. Društvo šteje 101 člana.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MEŽIŠKO DOLINO je zborovalo dne 8. oktobra 1927 v Prevaljah.

Situacijsko poročilo. Tov. Doberšek je poročal o pokrajinski skupščini v Kranju. Poročilo se je vzelo na znanje.

Tovariš predsednik referira o naših zborovanjih in stanovški zavodnosti ter obenem obširno poroča o seji širjega sosveta, ki se je vršila 2. oktobra 1927 v Ljubljani.

K posameznim točkam se je vnela debata, v katero so posegli tovariši Doberšek, Sokol, Gačnik.

Tov. Gačnik je podal zanimivo poročilo o izobraževalnem tečaju v Ljubljani, ki se je vršil koncem meseca avgusta.

Sklepi. Sprejet je bil predlog tov. Feiniga, da se zavrne dopis Kamniškega društva, ker se funkcija tajnika pri krajnem šolskem odboru ne more odkloniti in bi to tudi ne bilo v interesu šole kakor učiteljskega, poverjeništvu naj poskrbi, da dobe tajniki za njih poslovanje primerno odškodnino.

Blagajniško poročilo. Tovarišica Kerzova je podala nato še blagajniško poročilo pri društvu od 30. junija 1926 do 30. junija 1927. Društvo je imelo dohodkov 7639/74 Din, izdatkov 8559/30 Din, primanjkljaj od 919/56 Din se je kril s prebitkom iz l. 1926., tako da izkazuje blagajna sedaj 454/29 Din.

Krožki. Nato je tov. predsednik obširno obravnaval realizacijo sklepov pokrajinske skupščine.

Ustanovili so se štirje krožki: 1. Dravograd: sklicatelj 1. sestanka tov. Kuraš, 2. Guštanj: sklicatelj 1. sestanka tov. Šimon, 3. Prevalje: sklicatelj 1. sestanka tov. Kopriva, 4. Črna Mežica: sklicatelj 1. sestanka tov. Kogelnik.

Kot društveni referent krožkov je bil izvoljen tov. Gačnik. Kot društveni referent za šolsko reformo je bil izvoljen tov. Doberšek. Kot društvena referentinja za izvenšolsko delo je bila izvoljena tov. Vrečkova.

Statistika. Zborovanja se je udeležilo 44 članov. Društvo šteje sedaj 54 članov. Včlanjeni so vsi učitelji v srezu.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA OKRAJ SLOVENJGRADec je imelo svoj redni občni zbor v Slovenjgradcu dne 6. oktobra 1927. Navzočih od 41 članov 35.

Ker je bil tov. predsednik zadržan, otvoril zborovanje njegov namestnik tov. Kopač ter pozdravlja vse navzoče učiteljstvo prav iskreno. Nato se prečitata zadnja dva zapisnika od 5. marca in 11. aprila ter se odobrita.

Sledilo je poročilo tajnika od 13. januarja t. l. dalje. Se izpopolni in odobri.

Blag. poročilo: v pret. posl. l. je bilo dohodkov 4379/36 Din, izdatkov 3593/26 Din, prebitka 786/10 Din. Se najde v redu.

Situacijsko poročilo. Tov. Kopač poda poročilo o pokrajinski skupščini v Kranju.

Tov. Križman referira o glavnih mislih in idejah, o katerih se je razpravljalo na prvem tečaju učiteljske samoizobrazbe. Po dani smernici za izvenšolsko delo in govori o glavnem principu delovne šole.

Poročilo o seji širjega sosveta UJU v Ljubljani se prebere potom tov. tajnika. Tozadevni sklepi:

a) Učiteljsko društvo za okraj Slovenjgradec absolutno protestira proti zvišanju članarine, ki se je določila v Beogradu in sploh ne plačuje prispevka za »Jug. dij. dom«.

b) Tov. Zehrer vpraša, kakšne korake bo UJU Ljubljana zavzelo za povračilo seilitvenih stroškov biv. red. učit. v ljubljanski oblasti.

Volitve. Soglasno je bil izvoljen lanski odbor: predsednik tov. Josip Purkhart, predsednikov nam. tov. Leopold Kopač, tajnik tov. Josip Verčkovnik, blag. Zorka Rozman, odb. tov. Fran Kavčič, Jožef Križman. Pregled. rač. tov. Matilda Šmid in Janko Moder.

V odsek discipl. zadev: tov. Arnuš, Kavčič, Kopač, Zehrer.

V prosv. kult. odsek: tov. Golobič, Kavčič, Jožef Križman, Šmid, Zehrer.

Krožki: Ustanovitev samoizobr. krožkov:

a) slovenjgraški (Slovenjgradec, Podgorje, Razbor, Šmartin, Smiklavž.

b) šentiljski (Št. Florjan v Doliču, Št. Ilj pri Turjaku, Št. Jošt na Kozjaku, Št. Vid n. Vald.).

c) šentjanski (Št. Janž, Pameče, Selevrhe).

Določil se proračun (član.) za prihodnje poslovno leto; ostane kot letošnje leto. Tov. Zehrer predlaga, da se članarina za sresko društvo zviša za 2 Din, da bo društvo lahko poslalo na vsako skupščino svoje zastopnike. Se sprejme. Prispevek za »Učit. dom v Mariboru« je prostovoljen. Društvo samo plača letno 100 Din omenjenemu domu. — Plaćevanje v Moderndorferjev sklad se prekine.

Na prošnjo zborovalcev razjasni sreski šolski nadzornik, tov. Grmovšek, o novih krajnih šolskih odborih oziroma o novem načinu kaznovanja strank, ki ne pošiljajo redno svojih otrok v šolo.

Tov. Vrečko Fran, kot poverjenik agitira za »Slov. šolsko Matiko«, nakar se vsi na novo došli tovariši(ice) včlanijo.

Skleno se, da se bodo vršila zborovanja v naprej le ob sredah in sobotah. — Prihodnje zborovanje bo 3. decembra.

Nove knjige.

—k »Nova zabavna knjižnica« za mladino. II. zvezek. Cena 7/50 Din. Izdaja Ant. Kosi v Središču ob Dravi. — Obnovljena knjižnica kaže napredek. Izdajatelj si je pridobil tudi novih odličnih pisateljev (Meško). Priporočljivo za mladino.

—k Kristusove legende. Spisala Selma Lagerlöf. Prevedla Marija Kmetova. Mohorjeva knjižnica 17. Knjiga je izšla v založbi Družbe sv. Moharja 1927 in obsega 206 strani. — Cena za člane broš. 21 Din, vezana 28 Din; za nečlane broš. 28 Din in vezana 37/50 Din.

—k Uredba o oslobodjavanju vojnih obaveznika od poziva na vojno dužnost u miru i ratu, Sestavil in izdal Branislav J. Šuput, potpukovnik, Zagreb. Meduličeva ulica br. 3/II. Cena knjigi 15/50 Din, po povzetju 20/75 Din. Naroča se pri izdajatelju.

—k Ferdo Seidl: Moderna izobrazba. Slika o potih in ciljih napredka. — Tiskovna zadruga v Ljubljani 1927. Zbirka Pota in cilji XIX. zv. Str. 80. Broš. 16 Din, mehko vezan 20 Din.

Poslano.

Podpisani izjavljam, da nisem član društva »Edinstvo« in da s kandidacijo v disciplinski svet od te strani nisem v nikakvi zvezi ali dogovoru.

V Ljubljani, dne 28. oktobra 1927.

Ivan Kocijančič l. r., učitelj.

IZJAVA.

Z ozirom na dejstvo, da me proglašam »Edinstvo« za svojega kandidata v disciplinski sodišče izjavljam:

Dne 26. oktobra t. l. me je tov. Plesničar vprašal, bi li sprejel kandidacijo v novomeški srez. »O seveda«, sem rekel v šali, »le kandidirajte me, saj sem itak tudi na naši listi.« No, tov. Plesničar je vzel stvar za resno in tako sem prišel na listo Edinstva.

Izjavljam pa, slej ko prej, da sem kot organiziran član UJU le kandidat liste naše organizacije in ne one »Edinstva«.

V Ljubljani, dne 27. oktobra 1927.

Marok l. r.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

—v Ako hočeš doseči v petju lepe uspehe, tedaj si nabavi Preglejeve pesmarice, ki prinašajo krasne in manj znane narodne pesmi.

1. Nageljčki: Za srednjo stopnjo osnovnih šol. 66 pesmi. Trdo vezano. Cena Din 20.

2. Nageljčki: Za višjo stopnjo osnovnih šol ter za nižje razrede meščanskih šol. 61 pesmi. Trdo vezano. Cena Din 26.

3. 30 troglasnih mladinskih zborov. I. del. Cena Din 18.

4. 30 troglasnih zborov II. del. Cena Din 22. Obe zadnji zbirki sta namenjeni višji stopnji osnovnih šol in meščanskim ter srednjim šolam kakor tudi glasbenim zavodom.

Najboljši ocenjevalec teh pesmaric je učiteljstvo samo, ki se enodušno pohvalno izraža o njih.

Violine od 95.— Din, gramofoni od 345.— Din, harmonike od 85.— Din, citre od 192.— Din, mandoline od 136.— Din dalje. Tamburice, gitare, lesena in pločevinasta piha'la, jazz itd. po najnižjih cenah direktno iz tovarniškega skladišča.

== 8 dni na ogled. ==

Vsak instrument nam lahko vrnete, če ne ugaja.

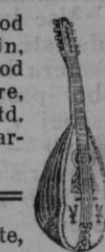
Velika izbira. Ilustrovani cenik zastoj.

Zahtevajte ga od skladišča

MEINEL & HEROLD
tovarna glasbil, gramofonov in harmonik.

Imetnik

RUDOLF LONGER
MARIBOR
št. 109.

Najlepši dobitek za šolarsko tombolo »Podmladka rdečega križa«

„Zvončka“

so posamezne številke, ki jih ima uprava UJU na razpolago po znatno znižanih cenah. Cena posameznim številkam je samo 1 Din (brez poštne).

Tovariši(ce), poslužite se ugodne prilike, dokler je čas! Naj ne bo nobene tombole na šoli brez ZVONČKA!

Velika zaloga

českega in angleškega

sukna

pri tvrdki

A. & E. SKABERNE

Ljubljana,

Mestni trg št. 10

